

Sygn. akt I UK 390/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania „M.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.

z udziałem zainteresowanych: T.S., K.T. i J.Z.T.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 15 października 2019 r.,

skargi kasacyjnej „M.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 marca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację „M.” Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. (dalej: płatnik składek) od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 20 lutego 2017 r., którym oddalono odwołania wniesione przez płatnika składek od pięciu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. z dnia 9 kwietnia 2015 r. w przedmiocie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz określenia kwoty należnych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zainteresowanych T.S., K.T. i J.Z.T. za wskazane w tych decyzjach okresy.

Płatnik składek wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego: art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300; dalej: ustawa systemowa), przez jego zastosowanie w okolicznościach sprawy w sytuacji, gdy przesłanki zastosowania przepisu nie występują, a przez to zastosowanie pozostałych przepisów ustawy systemowej, które określają sposób i wymiar składek na ubezpieczenie społeczne. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

We wniosku o przyjęcie skarg kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości – art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w zakresie sformułowania "świadczenie pracy na rzecz pracodawcy", w szczególności treści tego przepisu *in fine*, który mówi o wykonywaniu pracy na rzecz pracodawcy. W ocenie skarżącego, zasadnym jest dokonania interpretacji, czy świadczenia na rzecz osoby fizycznej, jeżeli związane są wyłącznie z przychodem tej osoby, a nie mają związku z działalnością i przychodem pracodawcy, wchodzą w skład hipotezy powołanego przepisu ustawy systemowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania przez autora skargi, że na podstawie tych samych przepisów prawnych w różnych sprawach tego samego rodzaju podejmowane są rozbieżne rozstrzygnięcia sądowe, które nie znajdują przekonującego uzasadnienia w różnicach wynikających z ustaleń sądu dotyczących okoliczności faktycznych lub prawnych w tych sprawach. Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a nadto przedstawienie przez skarżącego własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2003 r., I PZ 124/02, LEX nr 1130960 i z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Przesłanka ta wymaga więc wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się też sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Kwestią sporna w sprawie było, czy to, czy organ rentowy prawidłowo uwzględnił w zaskarżonych decyzjach - oprócz wynagrodzenia wypłaconego zainteresowanemu przez odwołującego się ze stosunku pracy - także wynagrodzenie uzyskane przez nich w związku z wykonaniem pracy na podstawie umów o dzieło i zlecenia zawartych z podmiotem trzecim, tj. I.Z.G. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą M.. Zgodnie z ustaleniami faktycznymi w sprawie, w tym poczynionymi dodatkowo w postępowaniu apelacyjnym, a opartymi na

zgromadzonym w toku procesu materiale dowodowym, którymi Sąd Najwyższy jest związany, zainteresowani wykonywali czynności z zawartych umów cywilnoprawnych również na rzecz swojego pracodawcy M. sp. z o.o., który zatem faktycznie uzyskiwał rezultaty ich pracy (uzasadnienie wyroku s. 20, 28-29).

Nie istnieje potrzeba wykładni wskazanego przez skarżącego przepisu, gdyż przedstawione kwestie prawne były wielokrotnie rozważane w judykaturze, a w szczególności w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46, stwierdzającej, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. W uzasadnieniu uchwały wyjaśniono, że zważywszy, iż w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a. W takim przypadku uznanie pracodawcy za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że

płatnikiem składek jest podmiot, będący stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727; z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679; z dnia 16 maja 2014 r., II UK 444/13, LEX nr 1508967; z dnia 8 grudnia 2014 r., II UK 74/14, LEX nr 1583504; z dnia 24 września 2015 r., I UK 490/14, LEX nr 1854103 oraz z dnia 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16, LEX nr 2279009). W judykaturze wyjaśniono również, że osoba wykonującą pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1997 r., I PKN 43/97, OSNAPIUS 1997 nr 24, poz. 494, z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepublikowany).

Zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie wpisuje się więc w powołaną linię orzecznictwa, co wyklucza sugerowaną przez skarżącą potrzebę wykładni przepisów.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as